

LEBKA JAKO CELEK

Fossa cranii
anterior
media
posterior

Cavum oris

Orbita: forma pyramidy

Vchod-base: aditus orbitae

Vrchol: canalis opticus

Orbita

Medialni stena:

processus frontalis maxillae
os lacrimale,
lamina orbitalis ossis ethmoidalis
(fossa sacci lacrimalis)

Otvory: foramen ethmoidale anterius
foramen ethmoidale posterius

Lateralni stena:

facies orbitalis ossis zygomatici,
ala major ossis sphenoidalis

Otvory: fissura orbitalis superior
fissura orbitalis inferior
foramen zygomaticoorbitale

Spodni stena:

facies orbitalis maxillae (sulcus & canalis
infraorbitalis)

os zygomaticum

processus orbitalis ossis palatini

Strop:

pars orbitalis ossis frontalis

ala minor ossis sphenoidalis

(fovea trochlearis, fossa glandulae lacrimalis)

Cavitas nasi ossea:

Vchod: apertura piriformis

Vychod: choanae

Septum nasi osseum

Strop: ossa nasalia,
pars nasalis ossis frontalis,
lamina cribrosa ossis
ethmoidalis,
corpus ossis sphenoidalis

Spodina: processus palatini maxillae
lamina horizontalis ossis
palatini

Laterální stěna nosní dutiny

Laterální vrstva

processus frontalis maxillae
corpus maxillae,
lamina medialis processus pterygoidei

Střední vrstva

os lacrimale,
lamina perpendicularis ossis palatini,

Mediální vrstva

concha nasalis inferior
labyrinthus ethmoidalis

Meatus nasi:

Meatus nasi superior:

-nad concha nasalis media

Meatus nasi medius:

-mezi concha nasalis media a concha nasalis inferior

Meatus nasi inferior:

-pod concha nasalis inferior

Meatus nasi communis:

-mezi okrajem skorep a septem a mezi koncem skorep a choanami

Meatus nasopharyngeus

-Za zadními okraji skořep, k choanám

Meatus nasi superior:

celulae ethmoidales posteriores a
sinus sphenoidalis

Meatus nasi medius:

sinus frontalis, sinus maxillaris a
celulae ethmoid. ant. et med.

Meatus nasi inferior:

ductus nasolacrimalis

Fossa pterygopalatina:

Predni stena:

- corpus maxillae (tuber maxillae)
(facies sphenomaxillaris)

Zadni stena:

- processus pterygoideus

Medialni stena:

- lamina perpendicularis ossis palatini

Spojeni:

- stredni jama lebecni– foramen rotundum
- orbita–fissura orbitalis inferior
- Cavum oris–canalis palatinus maior
- Fossa infratemporalis– fissura pterygomaxillaris
- Canalis pterygoideus
- Cavum nasi–foramen sphenopalatinum

Obsah:

- ganglion pterygopalatinum
- n. maxillaris a jeho vetve
- a. maxillaris–konecne vetve

Fossa temporalis:

Medialni stena:

squama ossis temporalis

ala major ossis sphenoidalis

os frontale

os parietale

Predni stena:

ala major ossis sphenoidalis

os zygomaticum–processus frontalis

Bocni stena:

arcus zygomaticus

crista infratemporalis

Spojeni:

orbita fissura orbitalis inferior

fossa infratemporalis

Obsah: m. temporalis

Fossa infratemporalis:

Strop:

facies infratemporalis alae majoris ossis sphenoidalis

Medialní stěna:

processus pterygoideus- lamina lateralis

Laterální stěna:

ramus mandibulae

Přední stěna:

tuber maxillae

Otvory: foramen ovale

foramen spinosum

foramen mandibulare

fissura orbitalis inferior

Obsah: mm. pterygoidei

Speciální arthrologie

Spojení na lebce

Mezi spoje na lebce řadíme kraniovertebrální spoje, syndesmózy, synchondrózy, čelistní kloub a spoje jazyky.

I. Kraniovertebrální spoje

Představují spojení lebky s prvním a druhým krčným obratlem

1. *Articulatio atlantooccipitalis*

je párový kloub

Kloubní plošky:

condyli occipitales a
foveae articulares superiores atlasu.

Kloubní pouzdro:

upíná se po okrajích styčných ploch

Pomocná zařízení:

membrana atlantooccipitalis anterior a posterior

(rozepjaty mezi oblouky atlasu a týlní kostí),

membrana tectoria

(kraniální pokračování ***lig. longitudinale posterius***, dosahuje až na *clivus*)

Typ kloubu: elipsoidní (vejčitý) kloub s možností flexe a extenze hlavy a s možností menších pohybů do stran

2. Articulatio atlantoaxialis

a) articulatio atlantoaxialis lateralis

párový kloub

Kloubní plošky:

facies articulares inferiores atlasu a

facies articulares superiores axisu

b) articulatio atlantoaxialis mediana

nepárový kloub.

Kloubní plošky:

facies articularis anterior na přední straně *dens axis* s ***fovea dentis*** atlasu

a ***facies articularis posterior*** na zadní straně *dens axis* s ***lig. transversum atlantis***

Kloubní pouzdro: je společné a upíná se po okrajích styčných ploch.

Pomocná zařízení:

lig. apicis dentis, ligg. alaria,

lig. cruciforme atlantis, tvořené *lig.transversum atlantis* a svislými vazivovými snopci jdoucími od axis k týlní kosti (***fasciculi longitudinales***)

Typ kloubu: po funkční stránce představují oba jmenované klouby mechanickou jednotku. Atlas se otáčí okolo *dens axis* v rozsahu asi 60o

II. Syndesmózy na lebce

představují švy (suturae), kdy se mezi okraje kostí vsouvá vrstvička vaziva.

III. Synchrondrózy na lebce

-části báze lebeční, původní chrupavky, které neosifikovaly.

- **s.sphenopetrosa+s.petrooccipitalis**- po celý život- navazují na fibrocartilago basialis- vyplňuje foramen lacerum.

- **s.interoccipitalis- anterior et posterior, s.intersphenoidalis,**

s.sphenooccipitalis = růstová centra během růstového období.

-**synchrondrosis sphenooccipitalis**: Je to spojení přední plochy pars basilaris kosti týlní a zadní plochy těla kosti klínové pomocí hyalinní chrupavky. V době kolem 18. roku života toto spojení osifikuje, což se považuje za jednu ze známek dospělosti.

IV. Čelistní kloub (*articulatio temporomandibularis*)

Kloubní plošky: *caput mandibulae* se spojuje s *fossa mandibularis* a *tuberculum articulare* spánkové kosti

Kloubní pouzdro: upíná se po okrajích styčných ploch, vpředu a vzadu je slabé, jeho mediální část je velmi silná. Srůstá s *discus articularis* po celém jeho obvodu

Typ kloubu: šarnýrový. V oddílu diskomandibulárním dochází k rotaci, v diskotemporální části k pohybům translačním- elevace, deprese mandibuly, protrakce, retrakce, žvýkací pohyby

Pomocná zařízení:

discus articularis (z vazivové chrupavky) – má tenčí střed a po okrajích je zesílen, srůstá s kloubním pouzdem. Rozděluje šterbinu kloubní na ***pars discotemporalis*** a ***discomandibularis***.

Kloubní pouzdro je ze strany zesíleno ***lig. laterale***. V okolí kloubu se nachází ***lig. sphenomandibulare*** a ***lig. stylomandibulare***

V. Spoje jazyky

S lebkou se jazyk spojuje pomocí svalstva a *lig. stylohyoideum*

Rentgenogram lebky Maxmiliána II. s dobře patrným 7 cm dlouhým processus styloideus elongatus

